

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Střední průmyslová škola strojnická Olomouc
tř.17. listopadu 49**

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu
„Výuka moderně“**

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205

Šablona: III/2 Český jazyk, umění a kultura

Sada: 3

Číslo materiálu v sadě: 18

Název: **Interpunkce - cvičení**

Jméno autora: Mgr. Marta Skopalíková

Předmět: Český jazyk, umění a kultura

Jazyk: čeština

Klíčová slova:

interpunkce ve větě jednoduché

interpunkce v souvětí

druhy přívlastku

interpunkční znaménka a jejich užití

druhy vět podle modality

psaní přímé řeči

zvukové prostředky věty (melodie, intonace, frázování)

Cílová skupina: žák 16 – 19 let

Stupeň a typ vzdělání: 3. ročník, střední odborné

Typ interakce: aktivita

Druh výukového zdroje: Pracovní list

Očekávaný výstup: Žák si zopakuje a systematizuje dosavadní teoretické znalosti učiva. Správně používá jednotlivá interpunkční znaménka ve větě jednoduché i v souvětí. Správnost řešení dokáže odůvodnit, popř. vyhledá poučení v jazykovědné příručce nebo učebnici.

Metodický list/anotace

Digitální učební materiál je zaměřen na praktické procvičení učiva. Žák vypracuje postupně dílčí uzavřené úkoly zaměřené na psaní čárky ve větě jednoduché, v souvětí. Úloha 3 se věnuje problematice psaní čárky v přívlastku, je vhodné zopakovat s žáky druhy přívlastku a pravidla užití. Úloha 4 se zabývá modalitou věty jednoduché, žáci si zopakují dělení vět podle modality. 5. cvičení je zaměřeno na užití nejčastějších interpunkčních znamének, žáci si zopakují psaní přímé řeči. 6. cvičení je zaměřeno na rozvoj komunikačních a stylistických dovedností, v písemném projevu žáci respektují pravidla interpunkce, při mluveném přednesu své práce využívají zvukové prostředky (důraz, větná melodie, frázování).

Forma práce závisí na vyučujícím, při kontrole je vhodné zopakovat danou problematiku a shrnout teoretické poznatky (psaní přímé řeči, druhy vět podle modality, druhy přívlastku). Ve sporných příkladech (psaní čárky před spojkou *nebo*), popř. složitějších jevech si žáci ověří pravidla v normativní příručce nebo učebnici.

Vytvořeno: 10. 12. 2012

Pracovní list

Interpunkce

1. V následujících větách doplňte správně čárky a popř. zdůvodněte.

Oba dopisy přišly včera tj. 20. října expresní poštou.

Napište nám prosím všechny vaše případné stížnosti.

Ptala se po tobě jedna paní asi tvoje matka.

Máme k dispozici první nebo druhé vydání knihy?

Sděloval nám své prohry i vítězství.

Vrátí se zítra nebo v pátek.

Nenapsal e-mail ale jen sms.

V horách podhůřích a zalesněných oblastech se žilo hůře než v úrodných nížinách.

Slohová práce byla krátká ale téměř bezchybná.

Přijdu pro tebe zítra odpoledne ve čtyři hodiny.

Listí jableoní ořešáků hrušní a jiných listnatých stromů se na podzim barvilo do červených oranžových a žlutých odstínů.

Zítra máš volno že?

Neříkal jsem ti to Pavle?

Rád bych vás milí přátelé přivítal na dnešní party uspořádané na počest našeho kamaráda a úspěšného sportovce Radka K.

Tvářil se jako neviňátko.

Neměla ani bratra ani sestru.

Nemám ani čas ani peníze.

Buď přijdeš včas nebo s tebou nebudeme už počítat.

Hraje rád na klavír nebo na kytaru.

Prošli jsme les křížem krážem.

Byl zvolen hejtmanem.

Doběhl do cíle první.

Dívky se usmívaly červenajíce se.

2. V následujících souvětích doplňte správně čárky a popř. zdůvodněte.

Z toho co odpověděla soudím že nebyla zcela při smyslech. Znal jsem ho dobře a proto jsem mu poradil aby si nic nepůjčoval. Zdá se že není tak hloupá jak se tváří. Píšu tu knihu od té doby co jsem se vrátil a ještě jsem ji nedokončil. Byl si jist že udělal vše co bylo v jeho silách. Teď je na vás abyste se omluvili. Trasa kterou jsme zvolili byla nejdelší. Když jsem ji druhý den potkal dělala že mě nikdy neviděla. Je to daleko složitější než si myslíš. Brzy jsem pochopil proč nám zatajil souvislosti. Nikdo z nás nevěděl jestli se Petra po dlouhých letech strávených v exilu vrátí. Každý den bylo vidět vrátného jak obchází se psem areál aby zkontroloval že je vše v pořádku. Cítím že ti musím vysvětlit proč jsem se v posledních dnech vůbec neozval. S námahou otevřel oči a viděl jak k jeho lůžku přichází doktor a tiše rozmlouvá se sestrou. Silný déšť který se náhle spustil nás nutil přidat do kroku. Venku bylo že bys psa nevyhnal. Nebylo snadné najít tu správnou odbočku třebaže jsme tudy několikrát projížděli. Nevím kdy se vrátím ale vím že vám brzo zavolám a vyličím zážitky z cesty.

3. V následujících větách doplňte správně čárky a určete druh přívlastku.

Už z dálky jsme viděli malé kamenné stavení.

Dům ze dřeva je moderní a ekologický.

Do divadla si oblékl tmavý slavnostní oblek s modrou košilí a hedvábnou kostkovanou kravatou.

Jednání se zúčastnili zástupci z Olomouckého Moravskoslezského a Středočeského kraje.

Děti se učily poznávat růžovou fialovou oranžovou a béžovou barvu.

Tyto na pohled krásné české lesy jsou napadeny kůrovcem.

Mám ráda časná letní rána.

Dostal k Vánocům nové a to sjezdové lyže.

Obrazy Antonína Slavíčka vynikajícího českého malíře jsou vystaveny v Národní galerii v Praze.

Dědeček profesor se snažil předat svým vnoučatům bohaté životní zkušenosti.

Studenti přihlášení na exkurzi se dostaví o velké přestávce ke krátké poradě.

Dobrodružné romány J. Verna napsané v 19. století patří stále mezi oblíbené knihy.

Léto strávil jako každý rok na chatě schovávající se za hustým lesem.

Zvolili jsme trasu vedoucí po červené značce a došli jsme k cíli za tři hodiny.

Do dějin současného českého filmu se nesmazatelně zapsal film Účastníci zájezdu natočený podle literární předlohy M. Viewegha.

Zákony bránícími finančním podvodům disponuje většina vyspělých zemí.

Řecké olivy vypěstované v horkém suchém podnebí jsou žádaným dovozním artiklem.

Tyto cenné obrazy vrácené původním majitelům po letech soudních sporů mají vysokou sběratelskou cenu.

Linka 17 projíždějící místem rekonstrukce vozovky bude od října odkloněna ze své trasy.

Středoškolského přeboru v sálové kopané se zúčastnilo 15 družstev.

Do obchodu se zbraněmi vstoupil starší podivně vyhlížející muž.

Publikace vydaná k výročí založení univerzity byla brzy vyprodána.

4. V následujících větách doplňte interpunkci podle modality věty a určete druh věty.

Kolikrát vám to budu opakovat

Kéž by se to už víckrát nestalo

Kdy se dnes vrátíš

Otevřel bys prosím okno

Včera byl slavnostně otevřen provoz nového sportovního centra v Domašově

Zavolejte ihned lékaře

Začněte se už konečně učit

Ať už to skončí

Přijedete o víkendu nebo v týdnu

Zítřejdeme do kina

Kdybych měla alespoň trochu štěstí

Nemůžete přece počítat s tím, že tuto nehoráznost budu tolerovat

Jak nám ten vnouček povyroste!

Nebav se a piš

5. V následujících větách a slovních spojeních doplňte interpunkční znaménka.

Řecká literatura se dělí na 4 období 1 archaické, 2 klasické, 3 helenistické, 4 římské.

Osnova 1 a počátky HRH

Karel IV český král a římský císař se zasloužil o kulturní a politický rozmach Českých zemí.

Mezi slovanské jazyky patří čeština a slovenština polština horní a dolní lužická srbština.

Učitel řekl Otevřete si sešity a pište

Mohu se něco zeptat vyrušil mě spouštěcí z rozjímání. Nevíte, kdy má vlak přijet do stanice Beroun

České přísloví praví Jak se do lesa volá tak se z lesa ozývá

Nemohli jsme déle čekat museli jsme se zdejchnout.

Už tě nechci ani vidět, ty jeden .

Ve stravovacích provozech jste mohli dříve spatřit heslo Vaříme zdravě chutně hospodárně.

Pes přítel člověka

Výslovnost slova resume zní rezymé.

Během léta jsme v lese nasbírali maliny, borůvky, .

Politicko hospodářské okolnosti způsobily, že .

V období umělecké avantgardy 1 polovina 20 století vznikají nové umělecké směry.

Výuka zítra začíná v 8 45 hod, končí po 7 vyučovací hodině.

6. Jaký komunikační postoj je zobrazen na obrázcích? Napište krátký písemný projev (rozhovor, příběh) vycházející z obrázku. Použijte přímou řeč a větnou modalitu odpovídající situaci.

Obrázek č.1

Obrázek č. 2

Obrázek č. 3

Řešení

1. V následujících větách doplňte správně čárky a popř. zdůvodněte.

Oba dopisy přišly včera, tj. 20. října, expresní poštou.

Napište nám prosím všechny vaše případné stížnosti.

Ptala se po tobě jedna paní, asi tvoje matka.

Máme k dispozici první nebo druhé vydání knihy?

Sděloval nám své prohry i vítězství.

Vrátí se zítra, nebo v pátek.

Nenapsal e-mail, ale jen sms.

V horách, podhůřích a zalesněných oblastech se žilo hůře než v úrodných nížinách.

Slohová práce byla krátká, ale téměř bezchybná.

Přijdu pro tebe zítra odpoledne ve čtyři hodiny.

Listí jabloní, ořešáků, hrušní a jiných listnatých stromů se na podzim barvilo do červených, oranžových a žlutých odstínů.

Zítra máš volno, že?

Neříkal jsem ti to, Pavle?

Rád bych vás, milí přátelé, přivítal na dnešní party uspořádané na počest našeho kamaráda a úspěšného sportovce Radka K.

Tvářil se jako neviňátko.

Neměla ani bratra ani sestru.

Nemám ani čas, ani peníze.

Buď přijdeš včas, nebo s tebou nebudeme už počítat.

Hraje rád na klavír nebo na kytaru.

Prošli jsme les křížem krážem.

Byl zvolen hejtmanem.

Doběhl do cíle první.

Dívky se usmívaly, červenajíce se.

2. V následujících souvětích doplňte správně čárky a popř. zdůvodněte.

Z toho, co odpověděla, soudím, že nebyla zcela při smyslech. Znal jsem ho dobře, a proto jsem mu poradil, aby si nic nepůjčoval. Zdá se, že není tak hloupá, jak se tváří. Píšu tu knihu od té doby, co jsem se vrátil, a ještě jsem ji nedokončil. Byl si jist, že udělal vše, co bylo v jeho silách. Teď je na vás, abyste se omluvili. Trasa, kterou jsme zvolili, byla nejdelší. Když jsem ji druhý den potkal, dělala, že mě nikdy neviděla. Je to daleko složitější, než si myslíš. Brzy jsem pochopil, proč nám zatajil souvislosti. Nikdo z nás nevěděl, jestli se Petra po dlouhých letech strávených v exilu vrátí. Každý den bylo vidět vrátného, jak obchází se psem areál, aby zkontroloval, že je vše v pořádku. Cítím, že ti musím vysvětlit, proč jsem se v posledních dnech vůbec neozval. S námahou otevřel oči a viděl, jak k jeho lůžku přichází doktor a tiše rozmlouvá se sestrou. Silný déšť, který se náhle spustil, nás nutil přidat do kroku. Venku bylo, že bys psa nevyhnal. Nebylo snadné najít tu správnou odbočku, třebaže jsme tudy několikrát projížděli. Nevím, kdy se vrátím, ale vím, že vám brzo zavolám a vylíčím zážitky z cesty.

3. V následujících větách doplňte správně čárky a určete druh přívlastku.

Už z dálky jsme viděli **malé kamenné** (postupně se rozvíjející) stavení.

Dům **ze dřeva** (přívlastek neshodný) je **moderní a ekologický**.
(několikanásobný)

Do divadla si oblékl **tmavý slavnostní** (postupně se rozvíjející) oblek s **modrou** (shodný) košilí a **hedvábnou kostkovanou** (postupně se rozvíjející) kravatou.

Jednání se zúčastnili zástupci z **Olomouckého, Moravskoslezského a Středočeského** (několikanásobný) kraje.

Děti se učily poznávat **růžovou, fialovou, oranžovou a béžovou** (několikanásobný) barvu.

Tyto na pohled **krásné české** (postupně se rozvíjející) lesy jsou napadeny kůrovcem.

Mám ráda **časná letní** (postupně se rozvíjející) rána.

Dostal k Vánocům **nové**, a to **sjezdové** (postupně se rozvíjející, zdůrazněný větný člen) lyže.

Obrazy Antonína Slavíčka, **vynikajícího českého malíře**, (přístavek) jsou vystaveny v Národní galerii v Praze.

Dědeček **profesor** (doplněk) se snažil předat svým vnoučatům bohaté životní zkušenosti.

Studenti **přihlášení na exkurzi** (přívlastek těsný) se dostaví o velké přestávce ke krátké poradě.

Dobrodružné romány J. Verna, **napsané v 19. století**, (přívlastek volný) patří stále mezi oblíbené knihy.

Léto strávil jako každý rok na chatě, **schovávající se za hustým lesem**. (přívlastek volný)

Zvolili jsme trasu **vedoucí po červené značce** a došli jsme k cíli za tři hodiny. (přívlastek těsný)

Do dějin **současného českého** (přívlastek postupně se rozvíjející) filmu se nesmazatelně zapsal film Účastníci zájezdu (,) **natočený** (přívlastek shodný, volný) podle literární předlohy M. Viewegha.

Zákony **bránícími finančním podvodům** (přívlastek těsný) disponuje většina vyspělých zemí.

Řecké olivy, **vypěstované v horkém suchém podnebí**, (přívlastek volný) jsou žádaným dovozním artiklem.

Tyto cenné obrazy, **vrácené původním majitelům po letech soudních sporů**, (přívlastek volný) mají vysokou sběratelskou cenu.

Linka 17, **projíždějící místem rekonstrukce vozovky**, (přívlastek volný) bude od října odkloněna ze své trasy.

Středoškolského (přívlastek shodný) přeboru v sálové **kopané** (přívlastek neshodný) se zúčastnilo 15 družstev.

Do obchodu **se zbraněmi** (přívlastek neshodný) vstoupil **starší podivně vyhlížející muž** (přívlastek postupně se rozvíjející).

Publikace **vydaná k výročí založení univerzity** (přívlastek těsný) byla brzy prodána.

4. V následujících větách doplňte interpunkci podle modality věty a určete druh věty.

Kolikrát vám to budu opakovat!	věta oznamovací vyjadřující výtku
Kéž by se to už víckrát nestalo!	věta přací
Kdy se dnes vrátíš?	otázka doplňovací
Otevřel bys prosím okno?	otázka zjišťovací
Včera byl slavnostně otevřen provoz nového sportovního centra v Domašově.	věta oznamovací
Zavolejte ihned lékaře!	věta rozkazovací
Začněte se už konečně učit.	věta oznamovací vyjadřující varování
Ať už to skončí!	věta přací
Přijedete o víkendu nebo v týdnu?	otázka doplňovací
Zítra jdeme do kina.	věta oznamovací
Kdybych měla alespoň trochu štěstí!	věta přací
Nemůžete přece počítat s tím, že tuto nehoráznost budu tolerovat.	věta oznamovací vyjadřující výtku
Jak nám ten vnouček povyroste!	věta zvolací
Nebav se a piš!	věta rozkazovací

5. V následujících větách a slovních spojeních doplňte interpunkční znaménka.

Řecká literatura se dělí na 4 období: 1. archaické, 2. klasické, 3. helenistické, 4. římské.

Osnova: 1. a) počátky HRH

Karel IV., český král a římský císař, se zasloužil o kulturní a politický rozmach Českých zemí.

Mezi slovanské jazyky patří čeština a slovenština; polština; horní a dolní lužická srbština.

Učitel řekl: „Otevřete si sešity a pište!“

„Mohu se něco zeptat?“ vyrušil mě spouštějící z rozjímání. „Nevíte, kdy má vlak přijet do stanice Beroun?“

České přísloví praví: „ Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.“

Nemohli jsme déle čekat, museli jsme se „zdejchnout“.

Už tě nechci ani vidět, ty jeden

Ve stravovacích provozech jste mohli dříve spatřit heslo: „ Vaříme zdravě -
chutně - hospodárně.

Pes - přítel člověka

Výslovnost slova resume zní [rezymé].

Během léta jsme v lese nasbírali maliny, borůvky,

Politicko- hospodářské okolnosti způsobily, že

V období umělecké avantgardy (1. polovina 20. století) vznikají nové umělecké
směry.

Výuka zítra začíná v 8:45 hod., končí po 7. vyučovací hodině.

6. Samostatná práce

Doporučená studijní literatura:

B. Havránek, A. Jedlička: Stručná mluvnice česká

D. MAŠKOVÁ: Český jazyk - edice MATURITA

O. Mužíková: Od maturuj z českého jazyka

Pravidla českého pravopisu

Použité zdroje:

HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA. *Stručná mluvnice česká*. 16. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n.p., 1981.

KOLEKTIV PRACOVNÍKŮ ÚSTAVU PRO JAZYK ČESKÝ. *Pravidla českého pravopisu*. 1. vyd. Praha: Academia, nakladatelství Akademie věd české republiky, 1993. ISBN 80-200-0475-0.

MARTINEC, Ivo, Jana Marie TUŠKOVÁ a Ludmila ZIMOVÁ. *Mluvnice: učebnice pro střední školy*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-779-3.

Internetové zdroje:

Obrázek č. 1

[online]. [cit. 2012-12-10]. Dostupný pod licencí Wikimedia Commons na www:
<<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Discuss%C3%A3o.png.jpg>>

Obrázek č. 2

[online]. [cit. 2012-12-10]. Dostupný pod licencí Wikimedia Commons na www:
<<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:WikHag.jpg>>

Obrázek č. 3

[online]. [cit. 2012-12-10]. Dostupný pod licencí Wikimedia Commons na www:
<<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ade.jpg>>